

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 191. szám
1989. augusztus 15., kedd

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Ruhagyári szabadság — katonás „jobbra áttal”

Napjaink beidegződései nem alaptalanok: ha magyar gazdaság, akkor csőd; ha csökken a rendelés, akkor munkanélküliség; ha valahol szabadságra küldik a dolgozókat, akkor beesett a nagyrendszer. Felröppent a hír a városban: csökkent a ruhagyári katonai megrendelés, ezért kényszerszabadságra küldték a dolgozókat. Az empirikus tapasztalatok belénk sulykolt következtetése alapján teljesen hihető a logikai sor. De előbb nem árt megkérdezni a téma (hivatalból is) legjobb ismerőjét, Juhász Gézát, a gyár vezérigazgatóját, mi az igazság?

— Az ezért szó kivételével igaz az állítás, s a kényszerszabadság kifejezés helyett mi a kollektív szabadságolás kifejezést használjuk. De nézzük, mi a mondat első felének alapja! Az 1,4 milliárd forintos termelési tervünkben a fegyveres közület aránya megközelítette az ötven százalékot. Ebből mondtak le kétszáz millió forintnyi megrendelést. Másrészt a kollektív szabadságolás itt a szegedi gyárban két részletben történik, a dolgozók fele már volt szabadságon, a másik fele most tölti. A megosztás alapja: a földszinti vagy az emeleti üzemből dolgozik-e az illető. Ez minden évben így van nálunk, a kollektív szerződésben is benne foglaltatik. A mostani a tervezett három hétből csak kettő lesz, mivel a tőkés megrendelőnk nem egyezik bele a folyamatos szállítási ilyen mértékű felborításába.

— Ha nem a munka hiánya, akkor mi indokolja, pont most mennék az emberek kötelező szabadságra?

— A szalagrendszerű termelés. Ugyanis 10—15 százalékos hiányzás felett már akadózik a munka, romlik a hatások. A nyaralások miatt ennél többen hiányoznának. Tavaly megpróbálkoztunk vele, hogy ne kollektív legyen a szabadságolás, de nem vált be a kísérlet. A csökkentett létszámú szalagokon nőtt az önköltség, rosszabbul ke-restek a dolgozók.

— A kétszázmillió-s rend-léscsökkenés azért komoly veszélyt hordoz, le tudnak helyettesíteni ennyit a szőgről akasztani?

— Amit a kormányzati akarat, kérés, könyörgés nem tett meg, azt a piac egymaga rendezi. A kényszerhelyzet szerkezetváltást követelt. Ugyanis meg sem fordult a fejünkben, hogy az elbocsátások könnyebbnek tűnő útját válasszuk. A szocialista piac jelentéktelen arányt képvisel, de a növelésre sincs ésszerű indokunk. A belföld telített, s a család vásárlásaiban a férfioltony ugyancsak az utolsó helyek egyikére szorult. Marad a tőkés vevő.

— Logikus, de ilyen egyszerű lenne? Önöknél olyan fejlett a technika, a színvonal, hogy egyik napról a másikra váltani tudnak. Félek, ha ezt így írom, so-kan nem hiszik.

— Nem hit kérdése ez. Számokkal bizonyítom. Mig

az ipari átlag stagnálást mutat, nálunk az első hét hónapban a termelési érték 27 százalékkal, ezen belül a tőkés export negyedével nőtt.

— Valami sántit, hisz az össznövekedést nem múlta felül a tőkés export.

— Valóban, de a katonai megrendéseket előre hoztuk, s az év hátralevő idejében Szegeden tisztán Nyugatra termelünk.

— Lehetséges egyik napról a másikra gyakorlóruha és legénységi kimenő helyett szmokingot gyártani?

— A tisztai öltöny, legénységi kimenő gépsona alkalmas az öltönygyártásra. Ezen korábban is, alkalmanként, ezt csináltuk. A gyakorlóruhasor valóban nem konvertálható. Beruházás nélkül nem megy. A gépparkot ki kell egészíteni, hogy a megfelelő normaidőket tartani tudjuk. A műszakiak egy 50 millió forintos fejlesztési hitel leghatékonyabb felhasználását mérlegelik. A „katonás” technológiai fegyverem eddig is megvolt. A tisztai öltönyön se lehetett ferde a varrás.

— Vegyes vállalati formára nem gondolnak? Ugyanis kétem, hogy manapság elegendő az önerő ilyen jellegű váltásoknál!

— A bácsalmási gyárunk eddig is szállított a svájci Fehlmann-cégnek. Emellett itt készülnek a katonai ingblúzok. Ez utóbbit máshová csoportosítottuk át, ugyanis a svájciak jelezték, hajlandók az egész kapacitást lekötöni. A fejlesztéshez a vegyes vállalati forma látszik járhatónak. Elképzeléseink szerint,

ha létrejön az üzlet, a gépparkot a külföldi adná, a forgóalapot a külkereskedő, s a mi részünk az üzem és a mostani berendezése.

— Mindenkinek jó ez a katonás „jobbra áttal”?

— Az ügyintézők egyenmelyikének nem. Ugyanis a több tizezres, és egy évre lekötött egyenruhatételekkel kevesebb gond volt, mint a pár száz darabos modellekkel, ráadásul itt a határidők is órára megszabottak. A szalagnál dolgozók még jobban is járhatnak, ugyanis a kategóriába sorolt alapbérre a tőkés exportra menő termékek után plusz tizenöt százalék jár. Eddig is, de most már az ilyen munkák aránya nőni fog.

— Sok, vagy kevés az emberük?

— Szerencsére, megállt a korábbi, évi 6-7 százalékos spontán fogyás. A környezethez képest alacsonyabb, könnyűipari bérszínvonal és a hajtós szalagmunka miatt, ma is erős a fluktuáció. Mi annyit tudunk tenni, hogy a februári 10 százalék után szeptembertől további 15,6 százalékkal emeljük a béreket.

— Térjünk vissza a folyamatos foglalkoztatásra. A biztos állami vevő után a piac szereplők kötik le a termelés egyre nagyobb hányadát. A piac köztudottan ingadozó. Mire számítanak?

— A tőkés piacra termelés velejárója: amikor kell az áru, éjjel-nappal csinálni kell, s előfordulhat hirtelen szünet, kényszerszabadságolás. A dolgok logikájában ez is benne van, még ha nem is ez a legfontosabb vonás.

Tóth Szeles István

Ki és be: 98 ezren

Hétfévi rekord Röszkén

Ugyancsak pillantgathatott balra-jobbra, aztán újra balra az elmúlt hét végén az az autós, vagy pláne gyalogos, aki csupán keresztezni akarta az E5-ös út Szeged és a röszkéi határ közötti szakaszát — oly erős volt a főút járműforgalma. S ami ebből következett: a határátkelőhelyé is. Volt egy olyan érzésünk, hogy rekordot döntött a turista- és bevásárlóözön, hát tárcsáztuk Röszkét...

— Kétezer híján százezer útlevelet kezeltünk péntek-szombat—vasárnap, s ez bizony csúcs a javából — tudtuk meg Stumphauer Géza alezredes, határőrpáncsnoktól. — Az egész évet számítva 15 ezer 600 a napi átlag, a múlt hónapban pedig naponta 28 ezer ki- és belépő utasunk volt. Ehhez képest például a szombati 41 ezer 800 utazó igen szép „fölfutás”!

A ki- és belépettek aránya — a korábbi kiegyensúlyozotthoz képest — némiképp módosult: többen távoztak Szabadka felé, mint jöttek Szegedre. Ami azt jelzi: a szabadságolásnak, a turista-idénynek még korai lenne végét sejtteni. (Csak autóbusz 360 jött-ment át Röszkén a három napon, tehát a szerve-

zett turistaforgalom és a közel kétezer teherautó miatt az áruforgalom igencsak erős meg.)

A turistáknak egyébként a határállomáson dolgozók — beleértve a vám- és pénzügyőrség munkatársait is — jobb osztályzatot adnának (fegyelmességük, türelmük miatt), mint a bevásárlóknak. Utóbbiak közül — Néber György főhadnagy, a vámparancsnok helyettese szerint — gyakorta kell vizszakuldeni olyanokat, akik kereskedelmi mennyiségű

Horn Gyula és Jürgen Sudhoff megbeszélése

Hétfőn délelőtt a Külügyminisztériumban Horn Gyula külügyminiszter és Kovács László államtitkár az NSZK kormányának kezdeményezésére megbeszélést folytatott Jürgen Sudhoff külügyi államtitkárral és Alexander Arnottal, az NSZK budapesti nagykövétével. A találkozáson behatóan megvitatott az NSZK budapesti nagykövetségén tartózkodó NDK-állampolgárok ügyét, a probléma humanitárius szempontoknak megfelelő megoldásának lehetőségeit.

Magyar részről hangsúlyozták: a kérdés megoldása semmilyen módon nem kapcsolható össze azzal a körülménnyel, hogy Magyarország részese az ENSZ menekült-

A követségfoglalásokról

ügyi konvenciójának. A szóban forgó egyezmény előírásai e konkrét esetre nem vonatkoztathatók, ugyanis az NDK állampolgárainak az NSZK-ba történő áttelepülése a két német állam ügye, abban Magyarország közvetlenül nem érintett. Ezt az álláspontot az NSZK fél tudomásul vette. A magyar és az NSZK külügyi vezetők egyetértettek abban, hogy a megoldás érdekében folytatni kell a megbeszéléseket az NDK illetékeseivel.

Horn Gyula külügyminiszter hétfőn, a kora délutáni

órákban a Külügyminisztériumba kérte Gerd Vehrest, az NDK budapesti nagykövétét. A magyar diplomácia vezetője ismertette a nagykövettel a Magyar Népköztársaság kormányának álláspontját az NSZK budapesti nagykövetségén tartózkodó 181 NDK-beli állampolgár helyzetének rendezéséről. Horn Gyula ezen a találkozón megerősítette, hogy az NDK-állampolgárok NSZK-ba történő áttelepülése a két német államra tartozik, Magyarország azonban érdekelt az ügy

mielőbbi lezárásában. (MTI)

NSZK-vízumkörkép

Megszűnt a „rögtönzött konzulátus” — forduljanak a turistairodákhoz

Kaotikus helyzet alakult ki hétfőn az NSZK budapesti képviseletének háza táján, miután a bonni külügyminisztérium döntése nyomán ideiglenesen felfüggesztették az ügyfelfogadást. Sok magyar állampolgár hiába kopogtatott az NSZK Nögrádi utcai konzulátusának kapuján, hogy a már elmúlt héten kérelmezett vízumát átvegye. Az NSZK-ba készülő magyar turisták zavarát fokozta, hogy a déli órákig gyakorlatilag felvilágosítást sem kaptak a vízumkiadás átmeneti rendjéről.

A helyzet a kora délutáni órákra tisztázódott: a követség munkatársai rendhagyó módon, a közeli Lékai térre települtek ki Volkswagen kisbuszokkal, s a magyar turisták ott vehették át a kész vízumokat. Keddtől azonban már megszűnik a „rögtönzött konzulátus”, s a megát nem vett vízumokat az IBUSZ Tanács körüli főirodájában vehetik kézhez. Az MTI munkatársának kérdésére Sándor György, az utazási iroda vízumosztályának vezetője elmondta, hogy több mint ezer vízum vár még gazdára. Azok számára, akik az elkövetkezendő napokban választják úticélul az NSZK-t, fontos tudnivaló, hogy vízumkérelmeiket — a nagykövetség sajtóosztályának tájékoztatása szerint — öt utazási irodában, a Budapest Touristnál, a CoopTouristnál, az Expressznél, az IBUSZ-nál és a Volántouristnál nyújthatják be. Az IBUSZ tájékoztatása szerint az ügyintézés előreláthatólag 10 napot vesz igénybe, ezért felhívják a figyelmet arra, hogy az utazók időben nyújtsák be kérelmeiket; az NSZK-ba szóló vízum egyébként három hónapig érvényes.

Értesülések szerint a lelassult, némileg körülményes ügyintézés oka, hogy a budapesti képviselet munkatársaira jelentős többlet-terheket ró az érvényes úti okmányok nélkül az NSZK-ba utazni szándékozó NDK-

állampolgárok sorsának rendezése. (Bonni források szerint a budapesti külképviseleten már több mint 180 NDK-állampolgár tartózkodik.) Nem kis problémát okoz az sem, hogy a Nögrádi utcai konzulátus épülete előtt tábori körülmények alakultak ki. Az MTI helyszínen járt munkatársának becslése szerint több mint száz NDK-állampolgár vár beocsátásra, többen közülük családosok.

Az áldatlan helyzet felkelte a Magyar Vöröskereszt figyelmét is, s hétfőn délutánban frissítőket, szendvicseket osztottak szét a már hosszú ideje várakozók között. Sztuchlik Rézsó, a Vöröskereszt külügyi osztályának vezetője az MTI érdeklődésére elmondta, hogy gyűjtést ugyan nem rendeznek az NDK-állampolgárok megsegítésére, saját forrásaikból azonban továbbra is naponta legalább egyszer étel-italt visznek a helyszínre. Az ellátást azonban előreláthatólag nem bővítik, mert az erre a célra rendelkezésre álló mintegy 2-4 millió forintból nem telik többre. A pénzt egyébként olyan befizetésekből különítették el, amelyek feladói korábban nem jelölték meg hozzájárulásuk felhasználásának célját. Ez az összeg tehát nem terheli sem a romániai menekültek, sem az örmény földrendekárosultak megsegítésére elkülönített alapot. (MTI)

Egyeztető tárgyalások

A Demisz, az Értelmiségi Fiatalok Szövetsége, a Hazafias Népfront Ifjúsági Bizottsága, a Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom, az Új Nemzedék, valamint megfigyelőként az Ifjúsági Demokrata Fórum hétfőn tartott megbeszélésükön elhatározták, hogy kölcsönös érdeklődésre számot tartó az ifjúságot is érintő — témákban, folyamatban politikai egyeztető tárgyalásokat tartanak.

A következő időszakban napirendre tűzik az ifjúsági szerveződések költségvetési támogatásának elveit, az ifjúsági létesítmények társadalmasításának kérdéseit, valamint a választójogi törvény elveit.

A résztvevők felkértek a Miszot elnökét, hogy közvetítsen a tárgyalások során, valamint a Miszot Irodát, hogy gondoskodjék a technikai feltételekről.

Felhívják a többi politikai ifjúsági szerveződést, hogy vegyenek részt a tárgyalásokon, s e szándékukat jelezzék a Miszot Irodán. (MTI)

Tüntetés a tv székháza előtt

Tüntetést szervezett hétfő délután a Magyar Televízió székháza előtt a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetsége. A szervezet és az azzal közösséget vállaló cigány lakosság nevében megjelentek ily módon fejezték ki felháborodásukat az augusztus 11-én megtartott cigány kerekasztal-beszélgetésről hírt adó televíziós tudósítás miatt.

A szövetség vezetői a tüntetésen petíciót adtak át Bereczky Gyulának, az

MTV elnökének. Egyebek mellett követelik, hogy a tv hetente egyszer biztosítson számukra adásidőt, s a cigányságot érintő kérdésekkel csak a hét cigányszervezet által kijelölt szóvivővel való egyeztetés után foglalkozzon.

A szövetség képviselői petíciót juttattak el Szűrés Mátvának, az Országgyűlés elnökének, Németh Miklós miniszterelnöknek, valamint Nyers Rezsőnek, az MSZMP elnökének is a cigányságot érintő követeléseikről.